

Referat fra k-rådsmøtet 11. - 12. juni 2003

Referat fra Kringkastingrådetets møte i EBU's hovedkvarter i Geneve 11. og 12. juni 2003.
Møtet ble ledet av rådsleder Kjellbjørg Lunde.

Av [Leif Stavik](#)

Publisert: 20/8-2003 00:00

11. juni

0930 EBU's generalsekretær Jean Stock ønsker velkommen og orienterer om EBU's organisasjon

Jacques Briquemont, Head of Public Affairs, orienterer om EBU's forhold til EU og organisasjonens oppgaver i denne sammenheng, samt den tilspissede konkurransesituasjon for allmennkringkasterne

1030 Werner Rumphorst, EBU's juridiske direktør, gjennomgår utviklingen av rammebetingelsene for allmennkringkasting i Europa

1215 Lunsj i EBU's kafeteria

1315 Stefan Kurten, Director of Operations, orienterer om kampen om rettigheter, særskilt sportsrettighetene, og nyhetsutvekslingen

1415 Radiodirektør Raina Konstantinova redegjør for EBU's arbeid med musikk- og kulturprogrammer

1545 TV-direktør Bjørn Erichsen orienterer om EBU's produksjonssamarbeid på fjernsynsområdet

1645 Teknisk direktør Phil Laven gir en innføring i EBU's tekniske kompetanse

12. juni

0930-11.30 Oppsummerende møte med rådet og NRK-ledelsen

Til stede fra rådet:

Kjellbjørg Lunde
Kjellaug Nakkim
Randi Karlstrøm
Nancy C. Porsanger
Long Litt-Woon
Thorbjørn Bratt
Anne Kathrine Slungård
Roy Jacobsen
Nita Kapoor
Geir Mo
Astri Marie Wessel
John Arne Balto
Svein Brurås

Til stede fra NRK:

John G. Bernander
Tore Olaf Rimmereid
Johan Thorud
Camilla Eidsten Dahl

Til stede fra sekretariatet:

Leif Stavik

I det følgende gis et sammenfattende referat basert på de opplysninger som ble framlagt under de forskjellige presentasjonene

EBU, som ble grunnlagt på et møte i BBC i London i 1950, har i dag 71 aktive medlemmer i 52 land i Europa, Afrika og Midtøsten, samt 45 assosierte medlemmer i 28 land over hele verden. EBU ble utvidet i 1993 da man fikk tilslutning av medlemmene i OIRT, den tidligere kringkastingsunionen for Sentral- og Øst-Europa.

Ved hovedkvarteret i Geneve er det 300 ansatte og dessuten har EBU kontorer i russel, Moskva, Washington, New York og Singapore. Brussel-kontorets primære oppgave er å representere medlemmenes interesser i forhold til europeiske institusjoner på forskjellige nivåer og forklare EBU's satspunkter og holdninger.

Organisasjonen yter bistand til sine medlemmer på det politiske og juridiske område. Den representerer medlemmenes interesser i internasjonale organisasjoner og bistår med juridiske råd og utredninger. Man utarbeider betenkninger på vegne av medlemslandene i forhold til for eksempel løpende EU-relaterte anliggender.

"Public Affairs"-avdelingen ivaretar allmennkringkastingens interesser gjennom forskjellige media, publikasjoner, på websider og på de viktigste kringkastingsarrangementer og utstillinger. Når det gjelder EBU's arbeid med strategisk informasjon, så omfatter denne likeledes fremskaffelse av omfattende komparative data og statistikker på områder som inkluderer lyttere og seere, finansiering og programsetting – alt med fokus på allmennkringkasting.

Videre tilbyr man tilgang til databaser, man publiserer artikler, rapporter og grundige utredninger. Dessuten legges det atskillig vekt på å opprettholde en kontinuerlig operativ støttefunksjon for alle EBU-medlemmer- også på web-området.

Når det gjelder fjernsynet, disponerer EBU-systemet opp til 50 digitale satellittkanaler som årlig formidler 105 000 sendinger, 30000 nyhetsinnslag og 15000 timer sport- og kulturprogram. Man beregner å ha 640 mill. potensielle seere.

På radioområdet formidler 2 satellittkanaler årlig 4500 konserter og operaer, 440 sportssendinger og 120 større begivenheter på nyhetsområdet. Man anslår et potensiale på 400 mill. lyttere.

EBU håndterer 35 sportskontrakter som representerer gjennomsnittlig 100 begivenheter årlig. (friidrett, biathlon, kanosport, sykling, hestesport, fekting, fotball, turn, judo, olympiske leker, svømming, skøytesport, tennis, ski etc.)

I 2002 koordinerte Eurovisjonen 1869 sportssendinger. 30% av disse var sendinger med bakgrunn i EBU-kontrakter. Verdien av sportssendinger under EBU-kontrakt i 2004 er 241 mill. euros. I 2003 var tallet 146 mill.

For EBU har kampen hittil dreid seg om å finansiere de stadig voksende rettighetskostnadene. Men tidene forandrer seg: ISL er konkurs, Kirch-imperiet likeså. Betalings-TV-modellen har ikke slått til i Europa. Reklameinntektene svikter, og vi ser en generell økonomisk stagnasjon. I den nåværende situasjon er det således svært få rettighetshavere som opprettholder tidligere nivå på sine krav.

Kringkastingselskapene prioriterer hardt og bestemmer seg for et mindre antall sportsarrangementer, eller for noen få av de mest etterspurte arrangementene. Til og med de kommersielle kanalene reduserer sitt tilbud.

Publikums ønsker har også forandret seg – nå vil et flertall ha kortere, mer kompakte sendinger med høyt spenningsnivå.

Fremtidens kamp vil foregå under påvirkning av et oppjustert europeisk regelverk. Dessuten må man ta i betraktning at ny teknologi vil frembringe nye finansieringsmuligheter.

Mange sportskontrakter skal fornyes:

IAAF (friidrett) 2006-2009
Tour de France
EURO 2008 (fotball)
UCI (sykling) 2005-2008
ISAU(skøytesport) 2004-2007 + mange andre.

KULTURPROGRAM

EBU legger vekt på å formidle de mest prestisjetunge konserter og artister.

Årlig formidles 150 konserter, og det er sendinger fra hele 250 sommerfestivaler. Man overfører fra Metropolitanoperaen i New York og fra den velrenommerte jazzfestivalen i Montreux. I år har den internasjonale musikkfestivalen i Førde status som "EBU-event".

For øvrig gjennomfører EBU prosjekter av typen "Musikkbyer", "Swinging Europe", "Euroclassic Notturmo", "Ocora" – CD-utgivelse med tradisjonell musikk osv. EBU utvider det geografiske nedslagsfeltet også på dette området og tilbyr sendinger med San Francisco Symfoniorkester, Houston Grand Opera, den internasjonale fiolinspillkonkurransen i Montreal, "Princess Magoga"-den første sørafrikanske opera på zuluspråk m.m. Helt dominerende er antallet utvekslinger av pop/rock-konserter: 500.

Videre arbeides det iherdig med fremskaffelse av ny radiodramatikk. Her skal fremheves et paneuropeisk sitcom-prosjekt i 6 episoder med manus utarbeidet av unge europeiske dramatikere og forfattere.

EBU arrangerer også større kulturkonferanser som "2003 Radio Assembly" og "Berlin think-thank conference".

Fjernsynsavdelingen i EBU er nylig blitt omstrukturert og målet er bl.a. å bli Europas største coproduksjonshus. Avdelingen har satt opp fem kategorier for samproduksjoner, og hver kategori betjenes av en egen enhet. Det dreier seg om utveksling av program, om samfinansiering av prosjekter, om direkte-overføringer med felles budsjett, om utviklingen innenfor nye media som online-tjenester og om videreutvikling av programformater som i "New Formats Universities", et laboratorium der profesjonelle TV-medarbeidere fra EBU-selskapene kan delta i et ukelangt forum med workshops. Her kan de dele erfaringer og ideer, brainstorme på tvers og utvikle nye formater, for eksempel innenfor programtyper som vitenskapsprogram, livsstilprogram og religiøse program.

EBU-strategi 2003-2005

EBU vil utvide området for sin virksomhet for å øke fortjenesten. Blant annet vil man søke samarbeidspartnere i USA. På det europeiske området er visjonen å skape en bukett av europeiske allmennkringkastere. Videre vil man arbeide for å få til en større programutveksling med andre kringkastingssammenslutninger. Man vil arbeide målbevisst for å sikre allmennkringkasterne plass i fremtidige EPG'er. Ungdom blir en sterkere prioritert målgruppe, og når det gjelder nye media, vil det være sterkt fokus på det flermediale. Man vil etablere nye årvisse "TV events", doble antallet samproduksjoner, assistere EBU-medlemmer som vil aktivere sine arkiver m.m. Og det er en uttalt og prioritert ambisjon å bli ledende på det kringkastingsteknologiske området.

Werner Rumphorst, EBUs juridiske direktør, nevnte 3 hovedområder som kritisk viktige for allmennkringkasterne: Finansiering, programmateriale og distribusjonsmåter. Det store flertall av allmennkringkastere i Europa har blandingsfinansiering. I de siste årene har vi sett at de kommersielle selskapene i stadig sterkere grad problematiserer berettigelsen av allmennkringkasternes posisjoner – stikkord: særbehandling, konkurransevridning, kryssfinansiering.

Rumphorst pekte på at de europeiske kommersielle kanalene ved gjentatte anledninger har anklaget allmennkringkastere for kryssfinansiering (kfr. TV 2 versus NRK). Gjennomgående dreier det seg imidlertid om blandingsfinansiering (mixed funding), og ikke om dobbel finansiering. Opp til 10 år gamle klagesaker av denne typen verserer i EU-systemet fordi man ikke har vært i stand til å finne en løsning. Slike saker burde vært løst på nasjonalt nivå.

Siden EBU omfatter både kommersielle selskaper og allmennkringkastere oppleves det i stigende grad som problematisk at f.eks NRK og TV 2 sitter ved samme bord i EBU og får del av den samme kunnskapen som den ene parten deretter benytter som utgangspunkt for en klage på konkurrenten.

Situasjonen har utviklet seg slik at man vurderer å avholde lukkede møter kun for lisenskanalene.

EU forsøker både å minimalisere og å verne om allmennkringkasteroppdraget. Mer direkte uttalt ser EU behovet for allmennkringkastere fordi de kommersielle kanalenes programtilbud på vesentlige områder er for dårlig.

Tilgangen til distribusjon er et av hovedproblemene for EBUs medlemmer. Og det tilligger den enkelte kringkaster å oppdatere definisjonen av allmennkringkasting på en slik måte at den til enhver tid omfatter alle distribusjonsmåter og sikrer tilgang til alle plattformer. Nummereringen av kanaler på EPG'en er særdeles viktig.

12. juni – oppsummerende møte

John G. Bernander tok innledningsvis tak i Wener Rumphorsts fokus på trekløveret finansiering, programmateriale og distribusjon. Han slo fast at dersom NRK skal drive med dobbeltdistribusjon og sende både digitalt og analogt, vil dette innebære et merbehov på 200 mill. kr. En digitalisering av arkivene vil koste 240 millioner. Når det gjelder program, får NRK den hardeste konkurransen innenfor målgruppen barn. Derfor er Barne-TV utvidet fra 30 til 40 minutter.

Når det gjelder tilgangen på program, så har vi den tilgangen vi trenger, sa Bernander. Dog råder det en viss usikkerhet når det gjelder det kollektive tilbudet via EBU.

Når det så gjaldt distribusjonsaspektet, så ventet man på den bebudede digitalmeldingen. Hva EPG angår, ønsker NRK å ha en portal der man har markedsrett.

Roy Jacobsen stilte spørsmål om status for den digitale radioen. Bernander slo fast at NRK sender digital radio til 55% av befolkningen. Dog er det en kjensgjerning at salget av DAB-radioer i Norge er beskjedent. I dag er prisen for den rimeligste DAB-radioen ca. 1000 kr., og det opprettholdes liten produksjonskapasitet. I denne sammenheng er det et tankekors at FM sender med svært god kvalitet.

Long Litt-Woon stilte spørsmål om hun innenfor et visst framtidig tidsrom må regne med å måtte gå til innkjøp av ny radio.

Til dette svarte Bernander at så lenge det befinner seg 16-17 millioner radioer i Norge, er det lite sannsynlig at noen i overskuelig framtid vil gjøre disse overflødige via et nytt distribusjonssystem.

Thorbjørn Bratt satte i denne sammenheng spørsmålstegn ved de fordeler man til syvende og sist oppnår gjennom digitaliseringen.

Bernander pekte i sitt svar på at tilbudet av radiokanaler blir mye større enn i dag. NRK ekspanderer på vestkysten av Oslofjorden, sa han, og vi merker i den forbindelse knappheten på frekvenser. Situasjonen er slik at vi nærmer oss en internasjonal frekvenskamp. Vi får dårligere lyd kvalitet på vestsiden av fjorden. P5 ønsker 70% dekning og som konsekvens kan dette sjenere NRKs sendinger.

Nita Kapoor tok opp spørsmålet om hvilke strategier NRK i dagens situasjon legger seg på sammen med de andre allmennkringkasterne. Hva tenker NRK om markeds situasjonen? spurte hun.

Bernander repliserte at man egentlig har tenkt lite. Så langt har det vært en nærmest ikke-eksisterende problemstilling. Han slo fast at NRK vil ha et mest mulig åpent marked nasjonalt for å drive allmennkringkasting. Bernander sa videre at han forutså en debatt i tilknytning til EBU's "legal group" når det gjelder forholdet til dansk og norsk TV2.

Johan Thorud påpekte at TV 2 vil ha reklamemarkedet for seg selv og at dette innebærer en klar interessekonflikt.

Bernander kom deretter inn på NRKs forhold til publikum og understreket behovet for en styrket profilering av NRK og dets produkter.

Nita Kapoor dreide så debatten inn på forholdet til barn og ungdom. Bernander bekreftet at man på dette området står foran den største utfordringen, og han viste i denne sammenheng til de tette bånd som i dag eksisterer mellom Warner og de kommersielle kringkasterne.

NRK vil best kunne svare på denne utfordringen med et gjennomført mangfold i programtilbudet, slo kringkastingssjefen fast.

Kjellbjørg Lunde ønsket å problematisere måten man i programmessig sammenheng nærmer seg den unge generasjonen på. Høyt tempo og kunnskapsmessig overfladiskhet kan være stikkord i denne sammenheng. Og hvem er pådrivere her? spurte rådslederen. Hun uttrykte også bekymring for barna, som blir stadig mer urolige.

Nita Kapoor fulgte opp rådslederens innlegg og presiserte betydningen av rollen NRK vil spille i forhold til barn og unge.

Geir Mo slo i sitt innlegg fast at det alltid vil være noen som er ute etter å skape et behov. Han kom så inn på den elektroniske programguiden og spurte om folk i en slik sammenheng vil gå etter kanal eller innhold.

Thorbjørn Bratt fulgte opp og hevdet at selve styringen av teknologien er viktig. Teknologirådet har fokus på dette, fortsatte han, og han slo fast at det på dette området er mange feller man kan gå i.

Kjellbjørg Lunde annonserte at nettopp dette problemområdet bør komme opp som eget tema på et senere rådsmøte.

Kjellaug Nakkim tok opp problematikken knyttet til sportsrettighetene og minnet om det TV-direktør Bjørn Erichsen hadde sagt om betydning en av at allmennkringkasterne opprettholder sin legitimitet gjennom formidling av store sportsbegivenheter. Hun presiserte også hvor viktig det er at man som NRK har to kanaler å alternere mellom, og hun sa at hun godt kunne tenke seg mer sport på NRK 2. Hun så det som en fordel at TV 2 er med i EBU, slik at man nasjonalt deler på utgiftene i denne sammenheng. Hun la også vekt på den store betydning hun mener friidretten har. Nakkim kom så inn på Bjørn Erichsens utredning om europeiske coproduksjoner. Hun slo fast at nordmenn primært ønsker seg norske underholdningsprogram og at man må prioritere egne live-sendinger. – Er det noe jeg har lært under dette besøket, så er det EBUS store betydning for den nasjonale planleggingen, sa hun. Og jeg har lært veldig mye, avsluttet Nakkim.

Thorbjørn Bratt ønsket å utfordre Bernander og NRK på dette med å styrke feature-segmentet i programproduksjonen.

Også Randi Karlstrøm bekreftet at hun hadde tent på det Erichsen sa. Hun kom deretter inn på det hun omtalte som "en veldig slitasje på NRK" på grunn av alle som ikke får inn NRK 2.

Man bør snarest gå ut med informasjon om når situasjonen vil bli bedre, sa hun. Karlstrøm fremhevet betydningen av det nordiske samarbeidet på kringkastingsområdet. Hun betonte videre betydningen av å skildre nasjonens hverdagsliv. Det er demokrati i praksis, sa hun.

Nancy C. Porsanger var opptatt av Erichsens påvising av den sviktende oppslutning om allmennkringkasting i Europa, og hun fokuserte bl.a. på frykten for at man i den nåværende situasjon mister taket på de unge og dermed på en framtidig voksgenerasjons lyttere og seere.

Anne Kathrine Slungård uttalte at hun klart så behovet for EBU, som hun karakteriserte som svært viktig for NRK. Hun stilte så spørsmål om hvordan man kan utnytte ny teknologi for å gjøre NRK bedre.

Svein Brurås var opptatt av rettighetsproblematikken. Der allmennkringkastingens naturlige formidlingsoppgaver hindres støter det mot offentlighetens behov for adgang til samfunnsbegivenheter, sa han. Også Brurås uttrykte beundring for EBUS virksomhet.

Long Litt-Woon ville vite hvordan NRK i større grad kan nyttiggjøre seg EBUS tjenester. Hun kom likeledes inn på behovet for innovative programopplegg.

I sitt svar viste Bernander bl.a. til produksjonen av faktaprogram og han fremhevet særlig fjernsynsprogrammet FAKTOR, som det er lagt store ressurser inn i. Han sa videre at det er litt uklart hva vi ytterligere kan få ut av EBU-samarbeidet i denne sammenheng.

I en avrundende sekvens nevnte Bernander at det vil ta 2 år å digitalisere Norge. Noen (8%) vil uansett måtte ta inn NRK2 via satellitt. Men alle som får inn TV2 i dag, vil kunne ta inn NRK2.

I dag går under 3% av NRKs ressurser til NRK2. Og det vil ikke bli tale om en økning før vi har fått full dekning i distribusjonen av kanalens programmer, slo han fast.

I kampen for å øke interessen for allmennkringkasting i Norge, kjemper vi knallhardt for radioen, sa kringkastingsjefen avslutningsvis.

Leif Stavik, referent